

ROVVILTNEMNDEN I REGION 4 OG REGION 5

Protokoll fra fellesmøte i rovviltnemndene i region 4 og region 5 – 26. februar 2019

Tid og sted: Kl. 10:00-11:15, Statens hus, Hamar.

Til stede:

Fra nemnda i region 4:

Øyvind Solum, Trygve Westgård, Johan Edvard Grimstad, Sunniva Holmås Eidsvoll, Monica Gåsvatn

Fra nemnda i region 5:

Arnfinn Nergård, Reidar Åsgård, Jon Anders Mortensson, Berit Haveråen, Per Roar Bredvold

Møteleder:

Arnfinn Nergård

Fra sekretariatene:

Oslo og Viken: Sigurd Bakken

Innlandet: Thomas Olstad, Silje Bøe

Referent: Silje Bøe

*****

Fellessak 3/19: Klagebehandling av vedtak om kvote og område for lisensfelling av ulv i 2018-2019

Innstilling fra sekretariatene i region 4 og 5

Saken ble lagt fram uten innstilling fra sekretariatene.

Rovviltnemndenes behandling:

Det ble framlagt tre forslag til vedtak;

Forslag 1, utarbeidet av rovviltnemnda i region 5

Nemndene kan ikke se at det foreligger nye opplysninger som gjør at vedtaket av 29.01.2019 bør endres. Vedtak av 29.01.2019 opprettholdes:

Rovviltnemndene i region 4 og 5 anser at det foreligger nye opplysninger i saken siden sist møte knyttet til følgende; - Kvoten på lisensfelling av 12 ulver utenfor ulvesonen er allerede oppfylt. Det at kvoten for lisensfelling utenfor sonen ble så raskt oppfylt er en ny situasjon og vi får ikke mulighet til å fange opp utvandring fra Sverige eller fra norsk ulvesone i løpet av vinteren. At ikke flokkene i Mangen og Hobøl blir tatt ut øker trykket innenfor ulvesonen og er en ny opplysning. Det er i tillegg bekreftet at det er nyetableringer av ulvepar inne i ulvesonen registrert i vinter. Begge deler påvirker at det er stor sannsynlighet for at ulver vil bevege seg ut av eksisterende ulvesone. På bakgrunn av den faglige anbefalingen som blant annet peker på faren for at det vil bli en utvandring av ulv ut av ulvesonen utover våren som vil kunne påføre store skader på beitedyr utenfor ulvesonen, vedtar Rovviltnemndene i region 4 og region 5 å øke kvoten for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 4 og region 5 med 4 dyr.

ROVVILTNEMNDEN I REGION 4 OG REGION 5

Begrunnelse:

- Klima- og miljødepartementet (KLD) kan ikke instruere de Regionale rovviltnemndene der nemndene har beslutningsmyndighet. Det framgår tydelig av Nemndenes vedtak av 29.01.2019 at det foreligger flere nye, avgjørende opplysninger siden vedtak ble fattet av KLD 27.09.2018, etter en klagerunde. Rovviltnemndene har derfor full myndighet til å fatte eget, nytt, selvstendig vedtak
- Nemndenes sekretariat har gitt en faglig begrunnelse for uttak av 4 ulver utenfor sonen, jfr notat fra sekretariatet (s 4), utarbeidet til møtet 29.01.2019.
- Henvisningen til Miljøverndepartementets (MDs) brev av 08.04.2013, og brev fra KLD av 12.02.2016, gjelder to konkrete saker om utvidelse av kvote for kvotejakt på gaupe. Disse sakene er naturlig nok ikke prinsipp saker som generelt går på utvidelse av tidligere vedtatte kvoter for alle typer rovvilt, men en konstatering av at Departementet mente at det ikke forelå nye opplysninger i disse to sakene om kvotejakt på gaupe. Det betyr ikke at det ikke kan foreligge nye opplysninger i en sak om lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i en sak som behandles i 2019.
- Ja, utvandring av ulv på ettervinteren og våren har beviselig skapt store skader på beitedyr utenfor sonen, jfr situasjonen i Akershus- og Hadelandområdet beitesommeren 2017 og i Nord-Østerdal beitesommeren 2018. Slike situasjoner kan ikke ivaretas med «raske og effektive» uttak når beitesesongen er i gang og sporsnøen er forsvunnet. En samtale med, og dagsverksdokumentasjon fra, de berørte beitebrukerne og skadefellingslagene vil kunne avklare det.
- Rovviltnemndene understreker også det ansvar de har for landets sørligste, samiske reindrift. Reinen er på utmarksbeite hele året, med en ekstraordinær sårbarhetsperiode i kalvingstida fra ca 25.april – ca 25.mai. Tap av rein og drektige simler på vinteren er like ille som om våren. Derfor kan det ikke argumenteres med at unge ulver på vandring kan være helt et annet sted når dyr slippes på utmarksbeite. Samisk kultur og interesser blir omtalt særskilt i Naturmangfoldlovens §§ 1, 8 og 14, Grunnlovens § 108 og internasjonale konvensjoner som Norge har forpliktet seg til.
- Det blir hevdet fra WWF at å ta ut ulv som kommer inn i beiteområdene i forkant av beitesesongen, «*framstår (dette) kun som et påskudd for å kunne skyte så mange ulver som mulig, og slik fremme egen agenda*» (WWF's klage av 31.01.2019, s 2, 2.avsnitt). Dette oppfatter vi som en usaklig og helt ut urimelig påstand. Nemndene har kun *en* agenda, og det er å ivareta Stortingets vedtatte ulvepolitikk slik den til enhver tid er fastlagt, og med det hovedgrepet at det skal legges til rette for *både* rovdyrstammer, konkretisert med tydelige måltall, og beitebruk. Rovviltnemndene kan ikke ta inn over seg om noen eventuelt måtte mene at Stortinget ikke har nødvendig hjemmel for sine vedtak. Vi har heller ikke registrert at det foreligger saker fremlagt for Stortinget der Regjeringen eller andre har fremmet saker med en slik eventualitet.
- Eventuell utvidelse av lisensfellingsperioden er ikke del av denne saken, men gjelder kun som påminnelse til KLD om en tidligere innsendt henvendelse med denne problemstillingen. Så langt vi ser, vil dette eventuelt være en forskriftssak, når den måtte komme, og med tilhørende høringsrunde.
- Forvaltning av jerv og ulv skjer nødvendigvis med det for øyet at dette er to forskjellige rovviltarter, der den ene til overmål har fått en egen forvaltningssone. For begge arter gjelder det at de er forvaltet på en slik måte at dokumenterte bestandstall tidvis ligger på det dobbelte av Stortingets vedtatte bestandsmål. Bestandsmålet er ikke å anse som et minimums- eller cirkatall. Det er de Regionale rovviltnemndenes ansvar å sørge for at bestandstallene ligger så nær bestandsmålene som mulig.
- At rovviltnemndene får såkalt «*krass kritikk fra forskere og fagmiljøer*», må de antakelig leve med. For de som følger med, er det nok også observert at denne kritikken dessuten kan være krass også fra beite- og næringsutøvere som har utmarka som viktig grunnlag. Problemet for rovviltnemndene oppstår når eventuell kritikk kommer fra Stortinget, som vedtar de gjeldende rammer for rovviltforvaltningen.

ROVVILTNEMNDEN I REGION 4 OG REGION 5

Forslag 2, utarbeidet av Sunniva Holmås Eidsvoll:

1. Rovviltnemndenes vedtak i fellessak 1/19 av 29.01.19 punkt 1 oppheves fordi det ikke foreligger nye opplysninger som gir grunnlag for at nemndene kan fatte et nytt vedtak i saken.
2. Rovviltnemndene i region 4 og 5 viser til den nasjonale målsettingen om 4-6 årlige ynglinger, der 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesona skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5. De siste dokumenterte data om ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at det er registrert totalt 10,5 ynglinger der grenserevir teller med en faktor på 0,5. Av disse har 8 ynglinger forekommet i helnorske revirer. Den fastsatte kvoten på 12 dyr utenfor ulvesona er fylt. Foreliggende kunnskap om bevegelsesmønster for unge ulver viser at mange ungdyr forlater oppvekstreviret i løpet av ettervinteren og våren. Det er derfor stor sannsynlighet for at ung ulv vil kunne vandre inn og forsøke å etablere seg i region 4 og region 5 utenfor ulvesona, og at dette innebærer risiko for omfattende skader. Rovviltnemndene i region 4 og region 5 anmoder Klima- og miljøverndepartementet om å øke kvoten for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 4 og region 5 med 4 dyr.

Forslag 3 utarbeidet av Øyvind Solum:

Klagene fra miljøorganisasjonene tas til følge når det gjelder at jaktvedtaket bør reverseres, og sekundært gis oppsettende virkning, da nemda ikke hadde beslutningsmyndighet, siden det ikke fantes vesentlig nye forhold på vedtakstidspunktet som ikke også var kjent tidligere. Nemda kan dermed ikke fatte utvidet jakt nå, men må heller ta en helhetsvurdering når den skal beslutte omfang av ny lisensjakt for neste vinter.

En eventuell utvidet jakt nå må i så fall vedtas av departementet. I lys av den svensk-norske bestandssituasjonen, og lovene Stortinget har vedtatt som regulerer jakt på fredet rovvilt, vil likevel ikke nemda anbefale dette.

Avstemming

Det ble avholdt avstemming over de tre vedtaksforslagene:

- Forslag 1 – Vedtatt med 8 stemmer for
- Forslag 2 – Falt med 2 stemmer for punkt 1 i forslaget, og 1 stemme for punkt 2 i forslaget
- Forslag 3 – Falt med 1 stemme for

Det ble også vedtatt å tilføye følgende til vedtaket:

- Et punkt om rettslige forhold
- Generell formulering om videre behandling av klagene

Rovviltnemndenes vedtak:

1. Om rettslige forhold

- Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at klagerne; Naturvernforbundet, WWF, Rovviltets Røst, NOAH, Glommen skog, Norges Miljøvernforbund og Norges Bondelag har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28. Det anses under betydelig tvil at Kiær Mykleby også har rettslig klageinteresse. Følgende anses å ikke ha rettslig klageinteresse: Eirik Ellingsen, Hege O'Wiidt, Elma Louise Engelstad og Laila Hustad.

2. Nemndas klagebehandling:

Nemndene kan ikke se at det foreligger nye opplysninger som gjør at vedtaket av 29.01.2019 bør endres. Vedtak av 29.01.2019 opprettholdes:

Rovviltnemndene i region 4 og 5 anser at det foreligger nye opplysninger i saken siden sist møte knyttet til følgende; - Kvoten på lisensfelling av 12 ulver utenfor ulvesonen er allerede oppfylt. Det at kvoten for lisensfelling utenfor sonen ble så raskt oppfylt er en ny situasjon og vi får ikke mulighet til å fange opp utvandring fra Sverige eller fra norsk ulvesone i løpet av vinteren. At ikke flokkene i Mangen og Hobøl blir tatt ut øker trykket innenfor ulvesonen og er en ny opplysning. Det er i tillegg bekreftet at det er nyetableringer av ulvepar inne i ulvesonen registrert i vinter. Begge deler påvirker at det er stor sannsynlighet for at ulver vil bevege seg ut av eksisterende ulvesone. På bakgrunn av den faglige anbefalingen som blant annet peker på faren for at det vil bli en utvandring av ulv ut av ulvesonen utover våren som vil kunne påføre store skader på beitedyr utenfor ulvesonen, vedtar Rovviltnemndene i region 4 og region 5 å øke kvoten for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 4 og region 5 med 4 dyr.

Begrunnelse:

- Klima- og miljødepartementet (KLD) kan ikke instruere de Regionale roviltnemndene der nemndene har beslutningsmyndighet. Det framgår tydelig av Nemndenes vedtak av 29.01.2019 at det foreligger flere nye, avgjørende opplysninger siden vedtak ble fattet av KLD 27.09.2018, etter en klagerunde. Rovviltnemndene har derfor full myndighet til å fatte eget, nytt, selvstendig vedtak
- Nemndenes sekretariat har gitt en faglig begrunnelse for uttak av 4 ulver utenfor sonen, jfr notat fra sekretariatet (s 4), utarbeidet til møtet 29.01.2019.
- Henvisningen til Miljøverndepartementets (MDs) brev av 08.04.2013, og brev fra KLD av 12.02.2016, gjelder to konkrete saker om utvidelse av kvote for kvotejakt på gaupe. Disse sakene er naturlig nok ikke prinsippaker som generelt går på utvidelse av tidligere vedtatte kvoter for alle typer rovvilt, men en konstatering av at Departementet mente at det ikke forelå nye opplysninger i disse to sakene om kvotejakt på gaupe. Det betyr ikke at det ikke kan foreligge nye opplysninger i en sak om lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i en sak som behandles i 2019.
- Ja, utvandring av ulv på ettervinteren og våren har beviselig skapt store skader på beitedyr utenfor sonen, jfr situasjonen i Akershus- og Hadelandområdet beitesommeren 2017 og i Nord-Østerdal beitesommeren 2018. Slike situasjoner kan ikke ivaretas med «raske og effektive» uttak når beitesesongen er i gang og sporsnøen er forsvunnet. En samtale med, og dagsverksdokumentasjon fra, de berørte beitebrukerne og skadefellingslagene vil kunne avklare det.
- Rovviltnemndene understreker også det ansvar de har for landets sørligste, samiske reindrift. Reinen er på utmarksbeite hele året, med en ekstraordinær sårbarhetsperiode i kalvingstida fra ca 25.april – ca 25.mai. Tap av rein og drektige simler på vinteren er like ille som om våren. Derfor kan det ikke argumenteres med at unge ulver på vandring kan være helt et annet sted når dyr slippes på utmarksbeite. Samisk kultur og interesser blir omtalt særskilt i Naturmangfoldlovens §§ 1, 8 og 14, Grunnlovens § 108 og internasjonale konvensjoner som Norge har forpliktet seg til.

ROVVILTNEMNDEN I REGION 4 OG REGION 5

- Det blir hevdet fra WWF at å ta ut ulv som kommer inn i beiteområdene i forkant av beitesesongen, «*framstår (dette) kun som et påskudd for å kunne skyte så mange ulver som mulig, og slik fremme egen agenda*» (WWF's klage av 31.01.2019, s 2, 2. avsnitt). Dette oppfatter vi som en usaklig og helt ut urimelig påstand. Nemndene har kun *en* agenda, og det er å ivareta Stortingets vedtatte ulvepolitikk slik den til enhver tid er fastlagt, og med det hovedgrepet at det skal legges til rette for *både* rovdyrstammer, konkretisert med tydelige måltall, og beitebruk. Rovviltnemndene kan ikke ta inn over seg om noen eventuelt måtte mene at Stortinget ikke har nødvendig hjemmel for sine vedtak. Vi har heller ikke registrert at det foreligger saker fremlagt for Stortinget der Regjeringen eller andre har fremmet saker med en slik eventualitet.
- Eventuell utvidelse av lisensfellingperioden er ikke del av denne saken, men gjelder kun som påminnelse til KLD om en tidligere innsendt henvendelse med denne problemstillingen. Så langt vi ser, vil dette eventuelt være en forskriftssak, når den måtte komme, og med tilhørende høringsrunde.
- Forvaltning av jerv og ulv skjer nødvendigvis med det for øyet at dette er to forskjellige rovviltarter, der den ene til overmål har fått en egen forvaltningssone. For begge arter gjelder det at de er forvaltet på en slik måte at dokumenterte bestandstall tidvis ligger på det dobbelte av Stortingets vedtatte bestandsmål. Bestandsmålet er ikke å anse som et minimums- eller cirkatall. Det er de Regionale rovviltnemndenes ansvar å sørge for at bestandstallene ligger så nær bestandsmålene som mulig.
- At rovviltnemndene får såkalt «*krass kritikk fra forskere og fagmiljøer*», må de antakelig leve med. For de som følger med, er det nok også observert at denne kritikken dessuten kan være krass også fra beite- og næringsutøvere som har utmarka som viktig grunnlag. Problemet for rovviltnemndene oppstår når eventuell kritikk kommer fra Stortinget, som vedtar de gjeldende rammer for rovviltforvaltningen.

Klagene oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.